

Год народнага адзінства

КАЛІ ЁСЕ ЯК АДЗІН...

З раніцы 22 чэрвеня 1941 года мая вёскі Калавуравічы, што на Піншчыне, жыла звычайнымі клопатамі: соладка спалі дзеці, завіхаліся каля печаў гаспадыні, спяшаліся па справах гаспадары, на лузе пасвіўся статак кароў... А што недзе выбухі, дык гэта, можа, вучэнні?.. Аднак пад вечар да людзей ужо даляцела страшная вестка: вайна!

Гэтае адно кароткае слова перавярнула ўсё ўсталяванае вякамі жыццё. Праз некалькі дзён у суседняй вёсцы ўжо стаяла нямецкая камендатура, а ў нашых суседзяў пасяліўся нямецкі фельчар. Баязлівы і дурнаваты, ён трымаў на павадку двух сабак, кідаў

ім костку, глядзеў, як грызуцца, і рагатаў: «Дас іст Сталін, дас іст Гітлер».

А непадалёк у ровенскіх лясах Украіны (гэта напразткі кіламетраў з дзесяць) ужо дзейнічалі народныя мсціўцы, ішлі ў партызанскія атрады і мае аднавяскоўцы. Яны пускалі пад адхон варожыя саставы, руйнавалі масты, грамілі гарнізоны — дзейнічалі ў вельмі цяжкіх умовах.

...Цяпер ужо не дазнаешся, чыя — канкрэтна — гэта была ідэя, але нашы мужчыны «пастанавілі», што для партызанаў у кожнай хаце (вёска была працавітая і досыць заможная) па чарзе будзе пячыся хлеб, перапраўляцца палатно ды іншае неабходнае.

Усё сабранае чарговы гаспадар складваў на воз, накрываў пошцілкай,

а тую — сенам, травой ці дровамі (каб вораг не здагадаўся) і глухімі ляснымі сцежкамі адвозіў партызанам. Такім чынам усе чатыры гады вяскоўцы дзяліліся з імі ежай, вопраткай, абуткам, жанчыны вязалі шкарпэткі і рукавіцы...

Спытаеце, у чым была аднасць? Па словах радні, у тым, што ўся вёска стала як бы адной сям'ёй. І самае галоўнае, што ніхто, ні адзін чалавек, ні разу не здрадзіў, не данёс на сваіх аднавяскоўцаў.

Як не было і таго, каб збілася чарга, каб нехта адмовіўся ад рызыкаўнай дастаўкі. Гэта была сапраўдная аднасць, шчырая адданасць Радзіме!

Ніна Горгуль,

г. Мінск.